

GAZİANTEP

Kültür

Fikir ve San'at Dergisi

SAYI : 11

10 EYLÜL 1958

100 KURUŞ

Ömer Asım Aksoy
Cemil Cahit Güzelbey
Abdullah Edip Çitçi
Kâmuran Olcay
Seyfettin Başçılar
H. Uğuroğlu Barlas
Nadir Gül
Celâl Yener
İshak Refet Işıtman
Enver Tuncalp
Cabir Tekin
Mehmet Solmaz
Necdet Yetkin
Turgut Tarhan
Fadıl Ezici
Nejat Yetkin
Y. Serap Gençay
Abdurrahim Karakoç
Hulûsi Yetkin

Eski Gaziantep Halkewinde vazife alan ve millî kıyafetler giymiş Gaziantep'li gençler. Gaziantep Kültür Derneği Halkewinin bıraktığı boşluğu doldurmaya çalışmaktadır.

Kültür Derneğinin Kongresi Yapıldı

Gaziantep Kültür derneğinin senelik kongresi 24.Agustos.1958 pazar günü Öğretmen okulu bahçesinde yapıldı. Günlerden beri guruplar geniş bir faaliyet gösteriyorlardı. Hatta (Kültürcüler ve yardımcıları) gurubu bir beyanname dahi neşretmişlerdi. Kongrenin toplandığı meyden saat 9 da 200 den fazla üye tarafından tamamen doldurulmuştu. Derneğin onbir yıllık tarihinde üyelerinin yarısından fazlasının iştirak ettiği bir kongre ilk defa toplanıyordu.

Kongre başkanlığına Lise müdür muavini Ali Bilen, Başkan vekilliğine Yasin Göğüş, kâtipliklere Hüseyin Fesligil, Celâl Dünder ve Neşet Kasapseçkin seçildiler. Atatürk'ün manevi huzurunda bir dakika ihtiram duruşundan sonra, İdare Heyeti başkanı Feridun Erserim tarafından onbin aylık faaliyet raporu okundu. Kültür ve yayın Şubesinin faaliyet raporunu dernek ikinci başkanı Hulûsi Yetkin okudu. Eski murakıplar heyet halinde rapor hazırlamadığından yeni bir murakıp heyeti seçimi yapıldı. Lütfi Güceylioğlu, Mehmet Ali Anlar ve Fehmi Menevşe murakıp seçildiler. Yeni murakıplar derhal hesapları tetkike başladılar. Kongre riyaset divanı, gündemin dördüncü maddesi olan Tüzük ve Yardım Yönetmeliği tadilatının görüşülebilmesi için derneğe kayıtlı üyenin üçte ikisinin mevcut olup olmadığını anlamak üzere yoklama yaptı. Üçte iki ekseriyetin olmadığı görüldüğünden dördüncü maddenin müzakeresinden vazgeçildi. Bunu takiben yeni murakıp heyetinin raporu okundu. İdare heyetinin ibrası isteniyordu.

İdare heyetinin raporu ile gündemin beşinci maddesi olan Kültürel faaliyetlere ayrılacak sermaye meselesi saatlerce süren müzakerelere sebep oldu. Öğle tatili dahi yapılmadı. Heyecanla müzakereler devam

etti. Müfrit talebe yardımı taraftarları kongreyi uzatmak için ellerinden geleni yaptılar. Üstüste sual sorup ve konuştular. Bu sayede Kültürel faaliyetlere taraftar üyelerin üçte birinin seçimlere kadar beklemeden kongreden gitmelerini sağladılar. Çünkü, kültürel faaliyet taraftarlarının çoğuna imtihanı olan öğrenciler, yaşlı emekliler veya bütün hafta yorulmuş istirahata muhtaç sanatkârlar teşkil ediyordu. Taraftarlarının dağıldığını gören kültürcüler, birçok haksız hücumlara çok defa cevap vermemek mecburiyetinde kaldılar. Neticede, idare heyetinin ibrasından sonra, eski idare heyetinin bir türlü vermek istemediği ve Şehir meclisinin kültürel faaliyetlere tahsis ettiği 10.000 liranın Kültür ve Yayın Şubesine sermaye olarak verilmesine ve ayrıca dernek gelirinin %15 nin Kültürel faaliyetlere tahsisine karar verildi. Kültürel faaliyetlere yalnız bir yıl için gelirin %40 nın tahsisi çok az bir farkla reddedildi. Böylece bir matbaa kurulması dolayısıyla reddedilmiş ve dernek en büyük bir gelir menbaından mahrum edilmiştir. Yalnız hisleriyle hareket eden müfritler bir an için kongreye hakim olmuşlar ve dernek aleyhine olan bir kararı aldırılmışlardır. Fakat bütün uğraşmalarına rağmen müfritler seçimlerde müthiş bir hezimetle uğradılar. Kültürel faaliyetleri zırva ve fuzuli sayanlar seçimlerde lâzım gelen cevabı fazlasiyle aldılar. Seçimlere 152 üye katıldı. Aşağıdaki neticeler saat 17 ye doğru belli oldu. 8 saat süren kongre neticesinde (Kültürcüler ve yardımcıları) gurubundan 5 kişinin idare heyeti asil üyeliğini ve 4 kişinin de yedek üyeliği kazandığı anlaşıldı.

İdare heyeti asil üyeliğine seçilenler :

1. Emekli öğretmen Ş. Sabri Yener 112
(Devamı Sayfa 24 de)

Dernek Adına Sahibi:

AVUKAT
HULÜSİ YETKİN

Mesul Müdürü:

SAİT SÖYLEMEZ

Dizildiği ve Basıldığı yer
Gazi yurt Matbaası
GAZİANTEP

GAZİANTEP

Kültür

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

CİLT : 1 10 EYLÜL 1958 SAYI : 11

İdare Merkezi :

Park Sokak No. 33

Telefon : 2998

GAZİANTEP

Satış Merkezi :

Güneydoğu Yayıncılık ve
Kitabevi

GAZİANTEP

GAZİANTEP YÜKSEK TAHSİL OKUTMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ ORGANIDIR

KÜLTÜR DERNEĞİ SEÇİM NETİCELERİ

24.Ağustos.1958 pazar günü yapılan Genel kurul toplantısına kadar Kültür Derneğinin idaresini elinde tutan eski idare heyetinin 7 asil üyesinden 6 üyesi, talebe yardımına ön plânda yer verilmesine inanan hemşerilerimizdi. Son genel kurul seçimleri, bu 6 üyeden 5 üyenin seçimleri kaybetmesi ile neticelendi. Yeni idare heyeti üyelerinin ezici çoğunluğu, taleba yardımı kadar kültürel faaliyetlere de ön plânda yer vermeyi memleket ve dernek menfaatlerine uygun bulan hemşerilerimizdir.

Yeni idare heyeti (1958-1959) çalışma devresine çok yüklü bir programla giriyor. Yıllardan beri borçlulardan tahsil edilmeyen onbinlerce lira bu devrede muhakkak tahsil edilecektir. Öğreciye yardım işleri bir banka zihniyeti ile yürütülecektir. Yardımların fakir, Çalışkan, ve derneğe faydalı olmağa çalışan Gaziantepli yüksek tahsil gençliğine yapılması için azamî titizlik gösterilecektir. İstanbul ve Ankara Öğrenci yurtlarının da gerçekleşmesi için mümkün olan yapılacaktır.

Kültürel faaliyetlerin gelişmesi ve olgunlaşmasına çalışılacaktır. Meselâ: Gaziantep Kültür Dergisinin daha olgun yayınlanması için; Şakir Sabri Yener, Abdullah Edip Çitçi ve Hulûsi Yetkin'in katıldığı bir yazı kurulu kurulmuştur. Dergimizin idaresi 12nci sayıdan itibaren bu kurulun eline geçecek ve Gaziantep kültür dergisi daha

gelişmiş olarak yayınlanabilecektir.

Halen idare heyeti, dernek merkezi ve kitaplık yeri vazifesi görecek bir lokal temin etmeye çalışıyor. Bu hususta Sayın üyelerimizin İdare heyeti arkadaşlarına yardımcı olmalarını dileriz.

Hulûsi Yetkin

Kültür Derneğinin yeni idare heyeti :

24.Ağustos.1958. pazar günü yapılan Genel kurul seçimleri neticesinde yeni idare heyeti teşekkül etmiştir. Yeni idare heyeti şu şekilde iş bölümü yapmıştır:

Başkan : Hulûsi Yetkin

Başkan vekili : Cemil Cahit Güzelbey

Genel sekreter : Hüsamettin Fadıloğlu

Muhasip : Abdullah Edip Çitçi

Veznedar : Feridun Erserim

Üye : Şakir Sabri Yener

Üye : Mehmet Solmaz

Gaziantep'in İlim Kâşifleri

H. Uğuroğ Barlas

Konumuzun esasına girmezden önce Rumi 1300 yılını takip eden zamanın vaziyetini özet olarak okurlara sunmak faydalı olacaktır.

Rumi 1300 yılında Sultan 2. Abdulhamit'in bir takım sıkı emniyet tedbirleri almağa başladığı devrin başı sayılabilir. O zaman yurt içi seyahatlar bilhassa niifet ve saltanat merkezi istanbula gitip gelmek sıkı bir kontrole tabî idi. Konrol teşkilatı olan zabıta tarafından yolcuya (Nürur Tezkeresi) namı ile bir teskere verirlirdi. Bu seyahat teskeresi islam olmuyarlara verilmezdi. Yolculara verilen bu vesikayı yolda gösterekten İstanbula kadar giderlerdi; İstanbul'da ilk iş olarak polis karakoluna müracaat ederek kaydettirirlerdi. İstanbulda tahsil etmek vakit ve nakit meselesi idi. Çünkü: Bir öğrenci ilk tahsilinden sonra ancak İstanbula gitmeye kalktıklarından çok pahalıya mal olurdu. Diğer taraftan Amerikadan Adanaya uçak ile 12 saatte gelinir bir devrin çocuklarına; İstanbul ile Gaziantep'in arasında 120 günde kara yoluyla bir aydada (İskendurundan) deniz yoluyla katedildiğini söylemek biraz tuhaf kaçır...

O devirde pek az baba yigit deniz de boğulmayı karada soyulmayı göze aldığından, eskiden üniversiteye gidenlerimizde o derece az oluyordu.

İşte aşağıda hayatlarını okuyacağınız Gaziantebin ileriye gören istikbali önceden düşünen, ilim aşıklarının yaşayanlarını muhabbetle anmak; toprağa verdiklerimizi de rahmetle yadetmek; biz gençlerin kutsal bir ödevi olmalıdır.

Şunuda belirtelim ki: Gaziantep'ten okumuş adam az çıkar diyorlar; bunu sebebi ilmi sevmediğimiz değildir; zengin bir memleketin evlâdı olduğumuzdan Tahsili kendimize istikbal sağlıyan bir vasıta olarak almıyoruz.

1300 yılından önce istanbula giderek orada zekâ ve gayretleri ile dünya çapında eserler vermiş ve devletin yüksek mevkilerine erişmiş Münip Efendiler; Mütercim Âsım; Münif Paşalar; Rasim Paşalar ve İshak Paşalar gibi değerli hemşehrilerimiz hakkında aydınlarımızın bilgilerine bir şey ilâve etmeyeceğiz; Bu büyük zatlardan sonra ilme giden yol 1300 yılına kadar kapanmış, Gaziantep'liler kendi kabuklarına çekilmişlerdi; 1300 yılından sonra bu devre ilâhî bir uyanışla şehrimizin tefekkür hayatında yeni bir hareket hasıl oldu.

1 - 1303 yılında Gaziantep'in Çukur Mahallesi Hacı Hasan Dai sokağında oturan "MUTERİS ABDULKADİR,, efendi, bir taraftan ailesinin geçimini temin etmek, diğer taraftan taktir ettiği ilim ve irfanla evlâtlarını yetiştirmek için evcek İstanbula nakletti. Orada Maarif Vekili olan Münif Paşaya intisap edip çocuklarından bir kısmını Galatasarayda bir kısmını da diğer okullara yerleştirdi. Bunlardan Abdurrahman bey Hukuktan; Haşim bey Tıbbiyeden; Süleyman bey Harbiyeden; ve Mustafa bey Eczacıdan mezun oldular. Abdurrahman bey bir kaç yıl önce şehrimizde asliye hakimliği yapan Piraye Hanımın babasıdır; Abdurrahman bey dört yıl önce Ankarada ölmüştür.

Doktor Haşim ve Eczacı Mustafa Beyler birinci dünya harbinde şehit oldular, Süleyman beyde Balkan harbinde şehit düştü. Merhum Abdurrahman beyin oğlu Gündüz bey şimdi Ankara Üniversitesi profösörüdür.

2 - Taha Barlas: 1306 da İstanbul'a gitti. 1309 da Mektebi-Mülkiyeyi Şahaneye (Siyasal Bilgiler Fakültesine) girip 1311 de mezun oldu. Mabeyn-i-Humayun'a alındı; 1329 da emekli sandığı umum müdürü iken öldü. (Devam Edecek)

PEKMEZE DAİR

Garip telakkili tüccar-Pekmezimizin bir vasfı-Tah pekmezi-Halk gıdası-Kürt künefesi-Pekmezin milyoner ettiği Geneyikli

Kale altı pazarında, altın renkli pekmezlerini satan bir köylü, şehrimize alışveriş için gelen, taşralı, bir tüccara malını şöyle metheylemiş:

— Beyim!.. Bu pekmez kendi emeyimin mahsuludur. Bağını ben diktim; ben bakıp yetirdim, üzümünü kestim. Taşdım, sıktım, pişirdim, buraya eşeyimle getirdim.

Tüccara göre bir mahsulü imal eden kimseden doğrudan doğruya mal almak hayırlı değildir. Bir kaç el değiştirip; bir kaç kişinin bundan faydalanması daha uğurludur. Tüccar bu sebeple alışverişten vaz geçer.

Hikâyede beni ilgilendiren taraf, tüccarın garip görüşü değildir. Dikkatimi çeken nokta şudur: Çarşı ve pazarda satılan bir çok mallar biliyoruz ki malın arz edildiği durumu alıncıya devin. Mühtelif kimselerin emekleri dokunmuştur. Üzerinde bir çok işçiler, ustalar, sanatkârlar çalışmıştır, Meselâ: Dokumayı alalım. Bunun pamuğunu çiftçi yetiştirir. Çırçır tohumundan ayırır. Çıkrık veya fabrika iplik haline koyar. Bundan sonra hasırcı ayak kalfası, tarakçı, dokumacı, takakcının ellerinden geçer, mensucat haline gelir. Bundan sonra müstehlike ulaşıncaya kadarda bir kaç satıcı değiştirir. Halbuki pekmezimiz böyle değildir. Köylünün taşralı tüccara söylediği gibi bütün işler bir elden çıkar. Bu hal pekmezimizin mühim bir vasfıdır.

Pekmez Gaziantep ve çevresinin, iktisadi varlıklarından biridir. Türkiyenin her tarafında üzüm yetişir. Fakat, o emsalsiz gıdayı imal etmek bizim köylümüze nasip olmuştur. O yalnız sağlam üzümünden değil çürüyenden bile istifade etmesini bilmiştir. (Tah) bu çürüklerden (Tah pekmezi) adı ile münhasıran şerbet yapmak için kullanılan mayhoş, serinletici ve mülayemet ve-

rici bir madde istihsal eder.

Pekmezin özelliklerinden biriside, tam manasile fakir halkın, gıdası oluşudur.. Zengin kilerlerinde sıralanan Bal kutularına, reçel kavanozlarına mukabil, fakirlerin dolaplarında pekmeç ölbeleri yer alır. Pekmez, bu zümrenin, şeker ihtiyacını karşılayan belli başlı bir varlıktır. Biri ci Cihân harbinde zaman zaman şekerî ortdan silinmesi ikinci dünya savaşında fiatın beş liraya yükselmesi bir çok evlerde pek te-sirini göstermemiştir. İkinci dünya savaşında çocuklarına çay yerine pekmez şerbeti içirip, mektebe yollayan babalar bilirim.

Bazı mütevellileri, vakıfnamelerdeki şarta uyarak aşureyi pekmezle pişirirler. Şeker kullanımının umumileşmediği günlerde kadayfin pekmezle yapıldığını gösteren misaller var. Bizim eski mahallede yaşlı ve orta halli bir adam vardı. Şeker yerine pekmez, yağ yerine zeytin yağı veya şirik yağı kullanır. Böylece yaptığı kadayfin adına (Kürt künefesi) adını verirdi.

(Gideceğin Antep yiyeceğin pekmez) sözü pekmezimizin bu üstün vasıfları, rakipsiz bir mahsul olması karşısında söylenmiş müthiş bir kıskançlık ifadesidir. sanırım.

Bazı milyonerler, milyarderlerin talihi-nin yardımı ile en basit bir hadiseden.zengin oluverdiklerini duymuş veya okumuşuzdur. Bir geneyikli köylü pekmez yüzünden Halebin meşhur altın babalarından biri olmuştur.

Geneyiklinin biri her sene kendî yaptığı dört teneke pekmezi eşeğine yükler, Halebe götürür. Orada satar. Temin ettiği paranın bir kısmı ile çoluk çocuğuna ufak tefek alır; geri kalanında kemerine yerleştirir, köyüne dönermiş.

Köylü, Halebe ilk seferinde pekmez,

üzüm komisyon ve ticaretiyle uğraşan bir adamla ahbab olmuş. Halebe her gidişinde doğru onun yanına varır, mahsulünü hep bu adamın eliyle sattırır. Köylünün saf, çok dürüst ve tok sözlü bir adam olması komisyoncunun hoşuna gittiğinden onu pek sevip hürmet eder, kendinden komisyon almaz, hatta malını dolgun fiatla satarmış. Köylüde Antepten giderken ara sıra ufak hediyeler götürürmüş. Bunlar en makbule geçeni tah pekmezi imiş. Geneyikli Ahmet ağa ile pekmez tüccarı arasındaki ahbablık gün geçtikçe daha fazlalıyor.

Artık tüccar her gelişinde Ahmet ağayı evine yemeğe davet etmeğe başlar. Böyle yemek davetlerinden birinde, Geneyiklinin, tüccarın saray gibi evine erkekli kadınlı, hizmetçilerine evin tezyinatına şaşkın bakması, safiyane sualler sorması zengin Haleplinin büsbütün hoşuna gider. Bir gün onu evinin hususi tertibatlı mahzenine indirerek küpler ve kavanozlar içindeki altın ve mücevherlerini bile gösterir.

Böylece aradan yıllar geçer, bir gün köylü eski münval üzere Halebe gelir, fakat dostunun dükkânını kapalı bulur. Komşularından sorar, kendinin ve karısının birer ay fasıla ile öldüklerini, mirascısı olmadığından mamelekinin hazineye intikal ettiğini anlar. Bu arada evinin o gün müzayedeye ile satılacağını öğrenir. Hemen satış memuruna koşar bakmak üzere evin anahtarını alır. Doğru eve gider, vakıf bulunduğu hususi tertibatlı mahzene iner defneyi fazlasıyla yerli yerinde bulur.

Artık hikâyenin sonunu tahmin edersiniz. Tabii Geneyikli Ahmet Ağa evi satın alır servete konar. Sonra çoluk çocuğuna Halebe getirir, velinimetinin ticaret-hanesinin yanındaki büyükçe bir sarayı satın alarak bir han yaptırır adını (Pekmez hanı) koyar. Bu han halen Halepte (Hani İbis) adıyla maruftur.

Pekmezciyi daima sinek yoklamaz,

bazan böyle muazzam servetlerde yoklar. Temenni ederiz ki pekmez hanının Antep-teki daha iyi bir benzerini bu değerli mahsulün mucidi ve amili olan köylü dayılar yaptırınsın.

C. Cahit Güzelbey

GAZİANTEP

Evleri taştan Gaziantep'in,
Taşlarında kurşun yaraları
Toprağında kan,
Halkı karaman.
Karalıyan,
Kelle getirir Sarımsak tepeden,
Şahan üzerine türküler okunur.
Dinle ağam...
Dağları fıstık kokar
Ayşeler fıstık toplar
Dağlarında.
Kucak Kucak...
Yavuklusuna.
Hasan ağa tütün içer,
Keyflenir.
Duman siner,
Evin toprak duvarlarına.
Gel keyfim gel.
Bu sene zeytin de bol,üzüm de.
Sarı güllükte, güller açılır,
Alleben çağıl, çağıl akar.
Bir yandaçığ köfteler yapılır,
Rakılar içilir...
Davullar vurulur zurnalar öter.
Köçekler oynar yeşil çayırlarında
Ağalar, beyler keyf olur.

Abdullah Edip Çitci

Felâketler, akılları başında olan milletleri daima azimkâr, dinç hamlelere sevkeder.

Atatürk

KIBRIS

Kahramanlar diyarı aziz Gaziantep-
ler, radyoları başında bizi dinleyen asil
yurttaşlarımız ve Kıbrıs'lı kardeşlerimiz.

Kanuni'lerin, Yıldırım'ların nesilleri,
Fatih'lerin torunları, Mustafa Kemal'lerin
çocukları... Bu gün İngiltere hükûmetinin
Yunan emellerine hizmet eden yersiz ka-
rarlarını telin maksadı ile, şahlanan Türk
iradesi ve sesini cihana bir kerre de Şa-
hinle'rin, Karayılan'ların kanı ile sulanmış
bu mukaddes vatan toprağından, bu Gazi-
ler şehrinde duyurmak için burada top-
lanmış bulunuyoruz.

Cengâver atalarımızın 80 bin şehit pa-
hasına kan dökerek can vererek fethettik-
leri, 308 yıl şanlı bayrağımızın gölgesinde
huzur içinde yaşayan Kıbrıs'ı, bizim yeşil
adamızı kızıl yapmak istiyorlar...

YEŞİL ADA KIZIL OLAMAZ

Aldatıcı vaatlerle bizi oyalamaya çalı-
şan İngiltere!

Her karış toprağında Kıbrıs'ın, Anadolunun
Yaşayan insanı bütünüyle, sonsuz sabırlar
içinde

Bekliyor Hakkın görüneceği aydınlık günü
Magosa zindanlarında hürriyet bekliyen
Namık Kemal örneği imanlı ve metin.

Ama artık sabrımız tükenmek üzere-
dir. Bizim için her yer bir Sakarya, her
yer bir Dumlupınar ve bir Çanakkale ola-
bilir. Bundan şüphemi ediyorsun?

Büyük Atamızın "Yurtta Sulh Cihan-
da Sulh,, parolasına sadık kalarak cihan
sulhunu korumak maksadı ile kabul ettiği-
miz "Taksim,, tezi asil Türk milletinin en
olgun teklifi ve yapabileceği azamî feda-
kârlığıdır.

Ey İngiltere! Sen kimin malını kime
veriyorsun? O Kıbrıs'ki sana emanet edil-
mişken sen ona bu gün hiyanet ediyorsun.
Kızıl Papaz Makaryosun elinde daha fazla
oyuncak olma. Sen karşıdaki asil ve va-
kur Türk milletini çok iyi tanırsın. 120 bin
kan kardeşimizi kara ruhlu insanların esa-
reti altında bırakmıyacağımızı çok iyi bilir-

sin.

Biz ezelden beridir hür yaşadık hür yaşarız
Hangi çılgın bize zincir vuracakmış şaşarız

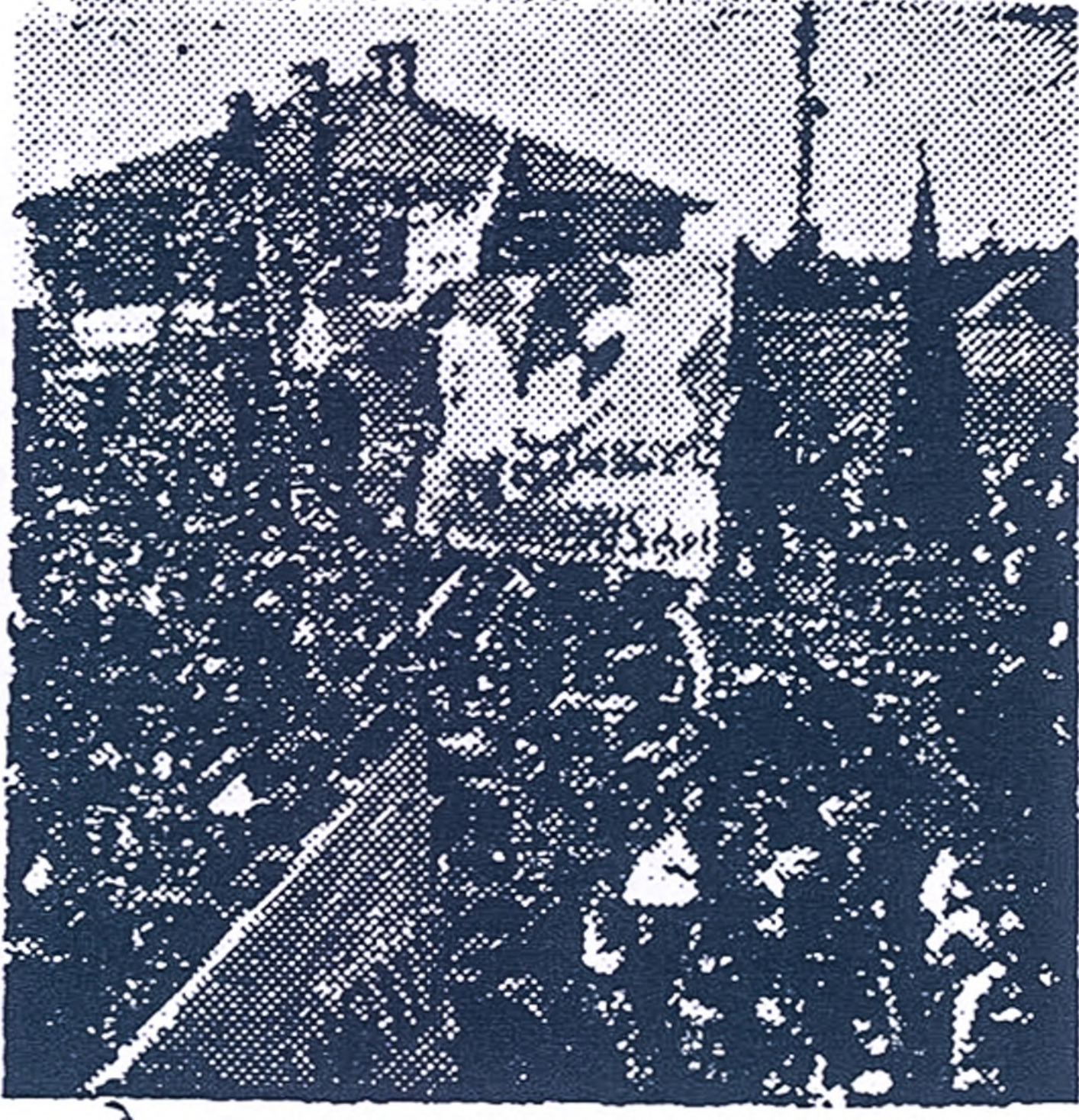
Şimdi 25 milyon ve 120 bin Türk ay-
nı heyecan içinde, her vucut bir alev, her
bakış bir kor... Hepimiz o kadar bir ve
birliğiz ki... Adil düşünüşlerden uzak olan-
lara öylesine nefret, öylesine kinle dolu-
yuz ki... Hakkımız olanı almadan bir an
yolumuzdan dönmiyeceğiz. Büyük vatan
şairi Namık Kemal'in dediği gibi:
Felek her türlü cefasın toplasın gelsin
Dönersek kahpeyiz Kıbrıs yolunda bir
azimetten

Asırlar boyunca yeşil ovalarında do-
laştığımız, hala ecdadımızın nal seslerini
duyduğunuz, 80 bin şehidimizin mukaddes
ruhlarının dolaştığı cennet vatan parçamızı
bağrımızdan söküp alamazlar.

**KIBRIS TÜRKÜTÜR.. TÜRKÜNDÜR..
TÜRK KALACAKTIR.**

Ey asil Türk kadını, İstiklâl Savaşında
gösterdiğin kahramanlık bütün dünyanın
malumudur. Sirtında çocuğun, omuzunda
mermi cepheden cepheye koşarak şanlı ta-
rihimize nice destanlar katan Zeynep On-
başılar, Nene Hatunlarla iftihar ediyorken..
Şimdi Kıbrıs için bundan daha azını yap-
mıyacağına inanıyoruz. Ve inanıyoruz ki
bu gün her anne kendi yavrusunun üzeri-
ne nasıl şefkat ve sevgi ile titriyerek eği-
liyorsa 120 bin Türk kardeşimize de aynı
şefkat elimizi uzatmış onu bağrımıza bas-
mak için çırpınıyoruz.

Ey yavrularını vatan türküleri ile uy-
tan, ey oğullarını Kıbrıs yolunda feda ede-
bilecek asil Türk kadınları, ey sevgililerini
Kıbrıs aşkı ile şahlandıran Türk gelinleri,
sütünü helal etmiş Türk anaları, hepiniz
adına cihana bir kerre daha sesleniyorum
ve söz veriyorum ki.. Türk kadını Kıbrıs
davası uğrunda sarsılmaz bir kale olacak
ve evlatları arasında 120 bin Kıbrıs'lı kar-
deşlerini almadan onu kimse susturamıya-
caktır.

Gaziantep Kıbrıs Mitinginden
Bir Görünüş

Daima Mehmetçik'in yanında yardımında bulunacak ve Kıbrıs bizim olacaktır.

Selâm sana Kıbrıs'ım, ana vatandan kucak kucak selam sana... Bak sana geliyoruz sana. Kanımızı kanına, canımızı canına, toprağımızı toprağına katmaya geliyoruz. Hürriyet ışığını zafer tacı olarak başına, şanlı bayrağımızı yeşil burçlarına dikmeye g liyoruz.

Ey hainler savulun... Savulun Türk geliyor... Atatürk çocukları geliyor.

Türk Kadınlar Birliği adına
Kâmuran OLCAY

(Bu nutuk Derneğimizin tertip ettiği Kıbrıs Mitinginde okunmuştur.)

Kültür Derneğini Sevelim

Kars'ta vatani vazifesini yapan arkadaşım Hasan Avşar'dan bir mektup aldım. Bu kıymetli arkadaşım, 20 Mart 1958 gününde Kültür Derneğine üye olmuştu. Üye olur olmaz ilk işi Kültür Derneği adına bir kaç arkadaşının yardımı ile (Şen Tiyatro) yu kurmuştu. Şen Tiyatro topluğuna en kısa bir zamanda Derneğin güvendiği bir ekip haline getirmişti. Hasan Avşar askerde ikend boş durmayarak daima mektupları ile arkadaşlarına yılmadan çalışmaya teşvik etmektedir. Kıymetli arkadaşım yazdığı mektupta şöyle demektedir.

(Kıymetli arkadaşlarım bana Dernekten ve kurmuş olduğunuz Tiyatrodan bol bol bahsetmenizi çok rica ederim. Vatani vazifemin bitmesine çok az bir zaman kaldı. Oraya geldiğimde canla başla çalışıp Kültür Derneğini yüksetek önde gelen vazifelerimden biri olacaktır. Pek yakında o güzel memleketimize Devlet Tiyatrosun bir şube açması için hep beraber çalışacağız. Sevgili kardeşim Cabir Tekin, mektubumu son verirken çok acele güzel haberler beklerim. Günlerim sayılı geliyor.)

demekte lir.

Bende şu 4 satırlık yazımı kıymetli arkadaşım Hasan Avşar'a ithaf ediyorum:
Kalbindeki Vatan sevgisi taşmış zulmetleri boğuyor,
Güneşin ta Kars'tan ruhumun derinliklerine doğuyor.
Aşık olmuşsun hasretsin sen, bilmezmiyim doğduğun yere
Kalbindeki her sevgiyi çıkarmak isterdin yüksekliklere.

Arkadaşımız Hasan Avşar gibi Kültür Derneğini sevelim ve çalışarak yardım edelim. Çünkü Kültür Derneğinde bizim için yılmadan çalışıyor ve Memlekete çok büyük yardımları oluyor. Bütün hemşerilerimin Kültür Derneğine üye olmasını ve yardımlarını dilerim.

CABİR TEKİN

Kanunlar, aile, adalet ve sevgi olmasa idi insanlar, hayvanlardan daha aşağı olabilirdi. — Aristo

Kıbrıs Bizimdir

Seyfettin BAŞÇILLAR

Günlerdir, vatanın her karış toprağında, genç, ihtiyar, kadın, erkek nesillerinin aynı ülküyle çarpan yüreği, dedelerimizin kahramalık anıları önünde, tarihi andını içiyor. Yurdun her köşesinden aynı inanç bütünlüğüyle aynı sesler yükseliyor. Kıbrıs senin için, senin özgürlüğün adına büyük bir ordu oluyoruz. Bu, bağımsızlığa kıyan bir ordu müstemleke ordusu değil; bu, Asya'nın Afrika'nın saf insan kitlelerini, kendi çıkarı uğruna kullanmak için can pazarları kuranlar ordusu değil; Hürriyeti öz postasında pişirip, ona kutsallık damgasını vuran bir ırkın ordusudur. Bu, daha dün, bütün dünya huzurunda emperyalizme ve onun uşaklığını yapanlara, halkın ilk tokatını indirip tutsak uluslara ışık tutan Kemaliler'in ordusudur. Genç Yunanlı buna nereden bilsin, dedeleri geçmişi onlara anlatamaz ki... Anlatamaz ki, bir şafak hücumunda, pabuçlarını bırakıp arkasına bakmadan kaçtığını.. Geçmiş onlar için her zaman yüzü peçeli bir utanç anısıdır. Genç Yunanlı gerçekten habersizdir, kendini güçlü sanması bilgisizliğin olsa gerek.

Ama biz, boş söze önem vermeyiz. Susmasını biliriz, gerekince konuşmasını da. Hayal gücü aşırı olanlar, ne yazık ayaklarının bastığı yeri göremiyorlar. Bir putperest inadiyle Kıbrıs sorununu tek yönlü görenler, salt kalabalıklarına güvenenler, dâvâlarını insani temeller oturtmamış olmanın sıkıntısıyla dünyanın her yerinde kendilerine desdekler araya dursunlar, bizim en büyük desteğimiz özgürlüğün bölünmezliğidir, Halkın ve inancın ta kendisidir.

Belki, şimdi, Kıbrı'sta bir bomba patlıyor, bir ev yıkılıyor, birçok insanlar, açlık, yorgunluk için kendilerini korumak için silaha sarılıyor. Yerli idare onlara karşı sağır ve kör.. Doğruyu, gerçeği, barışseveri

çiğnediklerinin farkında bile değil'ler. Bu çiğnenmek istenen bizim öz kardeşimizdir.. Sabırlı, yiğit ve umut dolu Kıbrıs'lı kardeşimiz..Daha nasıl susarız, nasıl dururuz biz?

İçimizde bir özlem türküsü derin derin? Dağ başını duman mı aldı güzel Kıbrıs mı? Leventlerden ses vermez olmuşmor köpüklerin

Dinsin göz yaşın artık, gel bana gel Kıbrıs'ım,

Dağ başını duman mı aldı güzel Kıbrıs 'ım?

Sen burçlarımda bayrak, gönüllerde selam, sın,

Toroslar'da şafak var, beklenen günler yakın Dursun sana çevrilen " bu hayasızca akın-

Kanımız fedâ olsun işte sel sel Kıbrıs'ım Dağ başını dumanı aldı güzel Kıbrıs' ım

Sularda bir uyanma, canlanıyor Barbaros?

„Ya taksim yahut ölüm,, gayri her şarta paydos..

Hazır ol geliyoruz kızıl papaz Makaryos Döndüremez-rüzgâr ve yel Kıbrıs' ım?

Dağ başını duman mı aldı güzel Kıbrıs' ım ..

Yolumuz aydın. Yolumuz barış yolu. Amacımız şöyle biline:

Dilimizde özgürlük barış ülkümdür.

Atım şaha kalkmış „dur,, diyen kimdir?

İngiliz, Yunanlı vız gelir bize;

Fermandünyaninsa Kıbrıs bizimdir.

Hiç kimseyi elinle ve dilinle incitme. Hiç kimseye lüzumsuz yere hiddet, şiddet ve gazab gösterme. Da imâ eline ve diline sahip ol

TARİHİ BELKİS HARABELERİNDE ÜÇ GÜN VE DIŞARIYA KAÇIRILAN HAZİNELER

Mehmet SOLMAZ

(Sayı 10 dan devam)

Belkis'e ait rivayetler:

Tarihî Belkis köyüne ve harabelerine ait yüzlerce rivayet vardır. Bu rivayetlerden ikisini aşağıya alıyorum. Belkis köyünden birisi Erzurum'da vatani vazifesini ifa ederken, bir Fransız seyyahı ile aralarında şu muhavere geçiyor:

- Nerelisin hemşerim?
- Gaziantepliyim.
- Gaziantep'in neresindensin?
- Nizip kazasındanım.
- Kazanın içinden mi? Köyünden mi?
- Hayır. Belkis köyündenim.
- Memnun oldum. Hemde çok memnun... Öyleyse Belkis harabeleri ne alemde? Hükümet kazı filan yaptırıyor mu? mealinde birkaç soru sorduktan sonra esas maksadına geliyor:

— Sizin Belkiste çift süren köylülerin saban demirleri altın mı gümüş mü deyince Belkis'li asker şaşırıyor. Hayır diyor. Bizim köylülerin sabanı demirdir. Seyyah acı acı gülümsüyor. Asker her ne kadar altının nerelerde olduğunu, altının harabelerde bulunduğunu nerelerden öğrendiğini seyyaha soruyorsa'da Fransız seyyahı soruları cevaplandırmakta mevkût geçiyor. Yalnız 1900-1910 yılları arasında Belkis harabelerine bir kaç defa Halep Ermenileriyle birlikte gezdiğini, bazı yerlerde gizlice kazı yaptıklarını, çok miktarda asarî antikaya ait eşyaları Suriye'ye götürüp sattıklarını ve bazı açığöz sahipleri ise antika toplamak için mezkûr harabeye sık sık gönderdiklerini ima suretiyle anlatmış bulunuyordu. Yalnız altın meselesinde Fransız çok ketum davranıyordu...

İkinci rivayet ise şöyledir: Köyde mu- kim bazı ihtiyarların anlattıklarına göre şimdiki Belkis harabelerinin bulunduğu yerde çok muazzam bir Roma şehiri varmış... Bu şehir o kadar muazzam imiş ki, kelimelerle anlatılması o zaman için gayri kabilmiş.. Fırat suyunu takiben 20 km. u-

zunluğunda, 2 km. genişliğinde bir şehirmiş... Evleri o kadar birbirine sıkışmışki., Birecik yakınında bulunan Belkis şehrindeki evlerden birinin üzerine çıkan bir kedi; bütün belkis şehrinin evlerinin üzerini dolaşmış... Bu rivayetlerin sıhhat derecesi beni pek fazla ilgilendirmez. Yalnız Belkis köyündeki rivayetleri tavzih ve tasrih eyledim. Kendiliğimden birşeyler katmadım. Hele bazı ihtiyarların anlattıkları rivayetleri buraya alacak olsaydım yüzlerce sayfa doldurmam icap ederdi.

(Devam Edecek)

Arasıra

Ağustos ayı ve Türk Zaferleri

Türk Tarihini inceliyecek olursanız en büyük Türk zaferlerinin Ağustos ayı içerisinde kazanıldığına şahit olacaksınız. Karahas, Revan, Anafartalar, Conkbayırın zaptı, Lozan zaferi, Atınanın Türk orduları tarafından işgalı, Kireçtepe muharebesi Hanyanın Zaferi, Salânkanın meydan muharebesi Gaziantebin Türk Ülkesine katılığı, Navarlin zaptı, İkinci Anafartalar muharebesi, Sakarya meydan muharebesi Mercedabık meydan muharebesi, Türk ordularının Halep'i teslim alması, Malazgit meydan muharebesi, Başkumandanlık meydan muharebesi, Kosova meydan muharebesi, Belgratın teslimi, Mohaç Zaferi. Yukarıdaki saydığım Türk zaferlerinin tamamen Ağustos ayı içerisinde cereyan ettiği tarihi bir hakikattir. Biz Türklerde Ağustos ayı Zafer ayıdır.

30 Ağustos 1922 zaferini Atatürk bak nasıl anlatıyor.

«Afyonkarahisar - Dumlupınar meydan muharebesi ve ondan sonra düşman ordusunun kâmilten imha ve esir edilen, bakiyetüssüyufunu Akdeniz'e Marmaraya dök-

(Devamı Sahife 13 de)

KÜTÜPHANE VE YAYIN İŞLERİNİN ÖNEMİ

Türk milletinin, büyük bir millet olabilmesi için, her şeyden önce bilgili ve vatansever insanlara ihtiyacı vardır. Bilgili ve vatansever insanları yetiştirmek için de Maarife ve kültür hareketlerine büyük önem vermek zorundayız. Maarif teşkilâtının vazifesini yapabilmesi ise iyi yetişmiş öğretmenlerle mümkündür. Öğretmen ve öğrencilerin de bilgi edinmeleri ve araştırma yapabilmeleri, elleri altında faydalanabilecekleri kitapların ve dergilerin olmasına bağlıdır. Şu halde: Maarif ve kültür hareketlerinin temeli (yayın) faaliyetine dayanmaktadır. Yayın faaliyetinin muvaffak olması içinde mükemmel kütüphanelere ihtiyaç vardır. Gerçekten milyonlarca insanın hayat tercübelerini, fikirlerini, bir arada saklayan kütüphaneler, yazarların daha iyi e-

ser vermelerini sağlar. İyi kaliteli bir yayının faaliyeti, ancak kütüphanelerin mevcudiyeti ile mümkündür. Hülâsa: büyük bir millet olabilmemiz için, Kütüphanelere ve yayının faaliyetine büyük bir önem vermek mecburiyetindeyiz. Bütün medenî ve ileri milletler herşeyden önce kütüphanelerine ve yayının işlerine lüzumlu ehemniyeti vermişlerdir.

Gaziantep kültür derneği de, kendi imkânları nisbetinde Kütüphanelik ve yayının işlerine lüzumlu önemi vermektedir. Bir taraftan (Gaziantep kitaplık Arşiv deposu) nu kurmaya çalışırken, diğer yandan da bulunduğu bölge için, faydalı kitap, dergi ve gazeteleri arka arkaya yayımlanmaktadır.

H. YETKİN

Menfi Adam

Turgut TARHAN

Bunlara sosyetenin ilk devirlerinde de, son mütekâmil devrinde de, dünyanın her yerinde rast gelinir. Değişen ruh değil sadece kisvedir.

Her şeye tek kelime ile (Yok, Hayır, Olmaz) der. Onun, neyi beğendiği de, bilinmez. Sadece, herkesin beğenmediğini beğenmek ve aksini hemen icra edivermek onun şanına lâıyk bir harekettir.

Mütemadiyen geriliğimizi sayıklar, hem de hezeyan halinde. Bu geriliği ne ile ölçüyor, hükümlerinde, kıyaslarında samimimidir? Hayır.

Menfi adam, vücudunu ve zehirli iz'anını cemiyetin her sahasında ve günün her saatında gezdirir. İçinde bulunduğu hayatın icaplarına kendini kaptırmayı ve kendini bütün kudretleriyle işe vermediği bilmez.

Hadiseler ona akseder. Aynen fotoğrafa akseden menfi gölge gibi. Öylece kalır, onu müsbetleştirmez ve zaten lüzum da görmez.

Tenkrit bir haktır. Hattâ bir sanattır. Tenkrit, ileri cemiyetlerin müvazenesini temin eden, sanata, ilme mecra veren bir nazımdır. Tenkidi günlük hale getiren, en küçük işten en büyük hadiseye kadar burnunu sokan, herkesi kulağından tutup gayaya erdiren, aklının değil bayağı gözünün bile erişemeyeceği hareket ve hadiseleri, cemiyet mutalâları üzerinde fikir yürütmeğe kalkan alabildiğine kötülüyen adam kendi kendine tenkrit yapıyorum derse, gafile darhal (Kendine gel) kumandasını vermek bir borçtur, bir zarurettir, zira, cemiyetin menfi adama tahammülü yoktur.

GAZİANTEP'te DERGİCİLİK

Gaziantep Kültür Derneği, Kitaplık ve arşiv deposundan faydalanarak, Gaziantep'te yayınlanan dergileri tesbite çalıştım:

1) Çocuk Dili:

1923-1924 ders yıllarında Ömer Asım Aksoy ile Şakir Sabri Yener'in müştereken çıkardıkları bir çocuk dergisidir. 10 sayı çıkan dergi Gazisancak gazetesi matbaasında basılmış ve zamanında ilgi ile karşılanmıştı.

2) Bilgi:

1929 Senesinde Ali Rıza Yalçın ile Şakir Sabri Yener tarafından çıkarılan aylık bir sanat ve folklor dergisidir. 5 nüsha devam eden dergi; büyük hacimde ve muhtevası zengindi.

3) Lisé mecmuası:

1923-1934 ders yılında Gaziantep Lisesi öğrencilerinin, Lise öğretmeni Ömer Asım Aksoy'un nezareti altında çıkardıkları ve bir ders yılı devam eden bir dergidir.

4) Aşkın:

Gaziantep lisesi öğrencilerinin 1934-1935 yıllarında çıkardıkları ve birkaç nüsha devam eden bir fikir dergisidir.

5) Yankı:

Yine Lise öğrencileri tarafından çıkarılan kısa ömürlü bir dergidir.

6) Başpınar:

19 Şubat 1939 tarihinden başlayarak 11 sene bazı fasılalarla yayınlanan ve 106 nüsha çıkan aylık (Başpınar) Kültür dergisi Gaziantep'in en uzun ömürlü dergisi olmuştur. Gaziantep'in birçok hususiyetlerini sinesinde topluyan dergi bir folklor mecmuasıdır.

Dergi Gaziantep Halkevinin organı olarak yayınlanmıştır. Dergide Şakir Sabri Yener, Cemil Cahit Güzelbey'in emekleri çoktur. Başpınar'ın şehrimiz kültürüne yaptığı hizmet pek büyüktür.

7) Bereket:

Gaziantep Ticaret Lisesi öğrencileri Tarafından çıkarılan, memleketin irfan hayatına

önemli hizmetlerde bulunan bir fikir, sanat ve ticaret dergisidir.

8) Çocuk Sesi:

1947-1948 ders yıllarında Nurettin Altuğ ile Şakir Sabri Yener'in birlikte çıkardıkları haftalık çocuk dergisidir.

9) Dernek:

Gaziantep Gençlik Derneğinin aylık fikir organı olarak 1.9.1949 tarihinden itibaren çıkarılan dergi Gaziantep'te bir fikir hareketi yaratmıştı. Maalesef dergi 9 sayı yayınlanabilmiştir.

10) Karadağ:

Emekli öğretmen Şükrü bey tarafından bir nüsha çıkarılan çok ilmi yazıları ihtiva eden bir dergi idi.

11) Meşale:

10.Kasım.1953 tarihinden itibaren Yalçın Dâi tarafından çıkarılan edebiyat, fikir sanat dergisidir. 1957 yılına kadar Yalçın Dâi'nin azmi sayesinde aralıklarla 12 sayı çıkarılmıştır. Birinci cildi teşkil eden ilk oniki sayıda Gaziantep ile ilgili yazı ve şiirlere sık sık rastlanır.

16.11.1957 tarihinden itibaren 2nci cildine başlayan (Meşale) dergisi, İstanbul ve Ankarada yayınlanan sanat ve fikir dergileri ayarında çıkmaya başlamıştır. Dergi yeni Türkçe ve yeni edebiyat taraftarıdır. Yalçın Dai'nin devamlı gayretleri ile olgunlaşmaktadır.

12) İlke

1.Eylül.1954 tarihinde İsmet Gülerer ve liseli arkadaşları tarafından yayınlanmaya başlayan aylık fikir ve sanat dergisi 8nci sayıya kadar yayınlanmıştır.

Yeni edebiyat ve yeni Türkçe taraftarı olan (İlke), Gaziantep için öğünülecek olgunlukta idi.

13) Güneydoğu:

1.Şubat.1955 tarihinden Erdoğan Yetkin ve liseli arkadaşlarının çıkarmaya başladıkları ve 6ncı sayıya kadar yayınlanan kayıt fikir ve sanat dergisidir.

Güneydogu dergisi Ilke dergisinin bir devamı gibidir.

14) Martı:

Fevzi Güneç ve arkadaşları tarafından Nisan.1955 da bir sayı çıkarılan fikir, sanat ve edebiyat dergisidir.

15) Yedi Âlem:

İrfan Zülfükâr, Fevzi Anlar ve arkadaşları tarafından Ocak.1956 tarihinden itibaren yayınlanan ahlâk ve edebiyat dergisidir. 6 sayı devam edebildi.

16) Sokak:

5.8.1956 tarihinden itibaren M. Güner Samlı tarafından yayınlanmaya başlayan aylık edebiyat, mizah ve terbiye mecmuasıdır. İki sayı yayınlanabilmiştir.

17) Gaziantep Kültür:

Gaziantep Kültür Derneği adına Hulûsi Yetkin tarafından 10.Kasım.1957 tarihinden beri muntazaman yayınlanan aylık fikir ve sanat dergisidir. Dergi Gaziantep'i tanıtmak ve Gaziantep'te fikir ve kültür hareketlerini teşvik etmek amacı ile yayınlanmaktadır. Kültür Dergisi Başpınar dergisinin daha da olgunlaşmış bir devamı gibidir.

Necdet Yetkin

AĞUSTOS AYI VE TÜRK ZAFERLERİ

(Sahife 10 dan devam)

en harekâdımızı izah ve tavsif için söz söylemekten kendimi müstağni addederim. Her safhasıyla düşünülmüş, İhzar ve idare ve zaferle intaç edilmiştir olan bu hareket, Türk Ordusunun, Türk zabıta ve kumandan heyetinin yüksek kudret ve kahramanlığını tarihte bir kere daha tesbit eden muazam bir eserdir. bu eser Türk Milletinin hürriyet ve istiklâl fikrinin lâyemut âbidesidir. Bu eseri vücuda getiren bir milletin evlâdı, bir ordunun başkumandanı olduğumdan ilelebet mesut ve bahtiyarım.

Mehmet SOLMAZ

GÖNÜL

Gönül aşk okuna nasıl dayansın,
Dayansın da al kana mı boyansın,
Vazgeçip te gel şu kara sevdadan,
Ayasın..

Gönül, bu rüyadan ayasın...

Yâr uğruna çoktan mecnun olmuşsun,
Gül misali sararmışsın solmuşsun,
Nasıl olmuş bu günlere kalmışsın?
Ayasın..

Gönül, bu hülyadan cayasın! .

Yârin kelebekmiş, olmuş kanatlı
Vefasızca olmalı mı firgatli,
Ellere baksana olmuşlar atlı
Yayasın...

Gönül, bu sevdada yayasın....

Nadir GÜL
8 ocak 1945
Yeni Gaziantep

Dilek

Bir servi gölgesi altında...
Bir servi boylu yüzünden,
Bir servi gölgesi gibi
Toprakta uzanıp kalmak;
Ebedi uykuya dalmak...
Ve Allaha yalvarmak istiyorum.

Ne olursun, Ulu Tanrım, Cennete gönderme beni
Gönderirsen satacağım, Cennetteki yerlerimi.

Mukabilinde cananın günahlarını bana ver,
Ve beni de, cehennemim en kuytu yerine gönder.

Uğrat beni orada en müthiş kazabına,
Çünkü ben alışığım cehennem azabına..

Celal YENER
29 Mart 946
Yeni Gaziantep

Gaziantep'in Zirai Durumu

(Sayı 10 dan devam)

III Tatbik edilen Ziraat tarzı

Vilayette hemen bütün ziraat mevzularına dal salmış polikültür bir ziraat sistemi hakimdir. Umumiyetle şehirlerde içten dışa doğru birinci kuşak olarak Sebze ve meyveyi esas olan bir sulu ziraat ikinci kuşak olarak bağ üçüncü kuşak olarak fıstık veya zeytin, son kuşak olarak da tarla ziraatına dayanan bir sıralanma vardır. Gaziantep Vilâyeti ziraatının ana unsurunu kuruda bağ bahçe ziraatı (Bağ, fıstık, zeytin) teşkil eder. Akar su civarında çok ileri bir sulama sistemi mevcut olup sebze ve meyve çeşitleri yetiştirilir. Tarla ziraatının esasını hububat teşkil eder.

A—Bağ—Bahçe ziraatı:

Bağ—Bahçe ziraatı Gaziantep'teki ziraatın temelidir. Kuruda yetiştirilen meyvelerden Antep fıstığı, zeytin ve bağ iktisadi önemi haiz olan en mühim mahsüllerdendir. Vilâyetin en mühim meyvelik sahaları Merkez, Nizip, Kilis ve Oğuzeli merkez kazalarında toplanmıştır. Sebze ziraatı yalnız suyu bulunan köy ve kasaba civarlarında yapılmaktadır.

1-Antep fıstığı: Türkiye Antep fıstığı istihsalinin yarısından fazlasını Vilâyetimiz verir. En kesif fıstık sahalarımız Nizip kazası ile merkez kazasıdır. Vilâyetimiz Antep fıstığının gen merkezini teşkil etmektedir.

2-Bağ: Vilâyetimiz Türkiye'de en geniş bağ sahasına sahiptir. Bağlarımız otuza müteceviz üzüm çeşidini sinesinde toplamıştır. Bağcılığımız eski bağcılık sisteminde yapılmaktadır. Kilis kazası flokseralı olduğundan yeni bağcılık Kilis'e girmiştir. Floksera Vilâyetimiz bağcılığı için büyük bir tehlike teşkil etmektedir.

3-Zeytin: Zeytincilik, iklim bakımından müsait olan Nizip ve Kilis kazalarında inkişaf etmiştir. Oğuzeli kazasında zeytin yetiştiriciliği yeni olduğundan diğer

kazalar kadar ileri bir zeytinciliğe sahip değildir. İstikbalde Oğuzelinde de Zeytinciliğin gelişeceğine mutlak nazariye bakabiliriz. İslahiye'de bulunan yabancı zeytinlerin aşılmasında aynı derece mühimdir.

4- Diğer meyva ağaçlarından hem su'u hem kuruda yetiştirilen incir, ceviz, badem, kaysı vardır. Ayrıca sulanmak suretile şehir ve civarlarında erik, şeftali ve emsali meyveler yetiştirilir. Düşen varyetelerinde mahallen katırbaşı tabir edilen armutla münhasıren Nizip kazası ve civarında yetişen çekirdeksiz nar meşhur meyvelerindedir.

Ekseriyetle bahçe ve kısmende sulu tarla ziraatının yardımcı ve mütenmimi olan meyvesiz ağaçlardan kavak yetiştiriciliği Vilâyetimizin hali hazır ve müstakbel zirai istihsal ve gelirleri arasında ehemmiyetli bir yer teşkil eder.

5-Sebzecilik: Daha ziyade şehir civarındaki sulularda inkişaf etmişti. İstihsal ancak yazlık istihlakı karşılar. Vilâyetinde sebzecilik inkişafa müsaitti. Kış sebzelerinden soğan ve emsalinin ihracatı yapılmaktadır. Tüylü acur ve hita denen acur neville muhtelif tip patlıcanı, soğanı, hıyarı, havucu, turpu ve pancarı meşhurdur.

B- Tarla ziraatı:

Vilâyetimizin güney kısımlarında münhasıran tarla ziraatı yapılır. Tarla ziraatında hububat başta gelir. Umumiyetle kuru ziraat sisteminde yapılır. Tarla bir sene ekilir bir sene nadasa bırakılır. Çeltik ziraatı İslahiye'de inkişaf etmiştir.

1- Hububat: Hububat ziraatı Vilâyetimizin Oğuzeli, Nizip, Kilis kazaları güneyi ile İslahiye civarı ve merkez kazasının kuzey doğusunda inkişaf etmiştir. Hubu battan Vilâyetinde en fazla buğday ekilir. Yulaf müstesna diğer hububat çeşitlerinin ziraatı yapılır.

2-Bakliye: Vilâyetinde baklagillerden

bol miktarda mercimek, nohut ve nayvan yemi olarak burçak ve culbunt yetiştirilir.

3-Sanayi nebatları: Vilâyette sanayi nebatlarından daha ziyade lif nebatları yetiştirilir. (Pamuk ve kenevir gibi) Pamuk sulu ve kuruda Vilâyetin her tarafında dağınık olarak kenevir ise daha ziyade Nizip ve merkez kaza civarında akar su kenarlarında yetiştirilir. Münhasıran merkez kazada suluda ziraatı yapılan ve Mısır'a ihraç edilen Hasankeyf tütününü de Vilâyetin mühim mahsüllerindendir.

C— Sulama Sistemleri:

Modern sulama metodlarının hemen hepsi Vilâyette tatbik edilir. Sulamada border metodu benziyen maşara usulü, sulama esastır. Sulama daha ziyade şehir ve kasaba civarında inkişaf etmiştir. Vilâyet sulu ziraata elverişlidir. Sulama suyu temininde müşkilat çekilmektedir. Fırat ve yer altı sularından istifade ile sulu sahaların artırılması mümkündür. Şimdilik sulama suyu temini esas olarak küçük akarsulara kurulan basit beşlerle yapılmaktadır.

D—Hayvancılık:

Hayvancılığın Vilâyet ziraatındaki rölü ikinci plandadır. Hayvan ve hayvan mahsülleri istihlaki karşılayamaz. Şehrin et ihtiyacı daha ziyade doğu Anadoludan getirtilen sürülerle karşılanır. Yağ ve peynir ihtiyacı da aynı menbalardan temin edilir. Bölgede süt veçhesini esas alan ileri ve az bir hayvancılık vardır. Bu bakımdan sığırlardan cenup kırmızısı, koyunlardan evesi, keçilerden bol sütlü kıl keçisi Vilâyetimizi süt hayvancılığı bakımından karakterize eden ve bölgenin yerli malı olan hayvan çeşitleridir. Vilâyetimizde kümes hayvanlarından tavukçuluk da inkişaf halindedir.

E—Ziraat alet ve makinaları:

Vilâyetimiz arazisi arızalı olduğundan ve zirai veçhesinde bağ—bahçe ziraatı teşkil ettiğinden Vilâyette makinalı ziraat tam manasile gelişmiş değildir. Bununla beraber azda olsa en mütekamilinden en iptidaisine kadar her türlü ziraat alet ve makinalarını görmek mümkündür.

Arazi ve ziraat şekli yönünden Oğuzeli ve Vilâyetin diğer güney sahalarında makinalı ziraat daha fazla gelişmiştir. Toprak işleminde kullanılan karasabandır. Hasat pek azı müstesna umumiyetle orakla ve yolma suretiyle yapılır.

F-Ziraat Sanatları:

Vilâyetimizde istihsal edilen mahsulleri kıymetlendirmek maksadiyle küçük ziraat endüstrisi halinde ziraat sanatları teessüs etmiş vaziyettedir. Zeytin mahsulü Zeytinyağı ve sabun imalatında kullanılmakta olup gerek Kilis gerekse Nizip kazalarında muhtelif kapasitede zeytinyağı tasiraneleri bulunmaktadır. Merkez kazada sabunculuk inkişaf ederek muhtelif kapasitede sabun fabrikaları kurulmuştur. Üzüm mahsulü kurutulmuş, pekmez ve şarap yapılarak kıymetlendirilmektedir. Bu maksatla Kilis ve Merkez kazada resmi teşebbüsün iki hususi teşebbüsünde bir kaç tane şaraphanesi mevcuttur. Pekmez imalatı için bir çok pekmez masereleri Vilâyetin her tarafında mevcuttur. Fıstık mahsulünü kavlatmak ve çılatmak için gene bir çok işletmeler kurulmuştur. Gaziantep Vilâyeti istihsal edilen mahsulü kıymetlendirmek bakımından hakikaten geniş ve 'mütenevvi olarak ziraat sanatlarını bünyesinde kurmuş vaziyettedir.

ORDUMUZA

Ey, yüce Türk ordusu kanın arıdır senin
O kandan çoştı, taşı pınarı erdemlerin..
Öyle bir pınarki o, doldurdu denizleri...
Güneşte var mı desem ordumuzun izleri?...
Ayağının deydiği yerlerde güneş doğar,
Tarih seninle dolu, sayısız işlerin var..
Gün geldi ki hızına dünya bile dar geldi,
Dört yanı sarsan Ünün ta göklere yükseldi..
Gök yakut'tan bayrağın, ay yıldız ongunun
dur,
Kurtuluş arayanlar senin gölgede bulur..
Ey yüce Türk ordusu, ey göz bebeği Türkün;
Tarihler yapan ordu... ün seninle öğün-
sün..

İshak Refet İşıtman

Batı Kültürü ve Düşüncesi

Avukat Hulûsi YETKİN

Avrupanın Rönesans hareketine katılmayan Türkler, Batı milletlerinin kazandığı üstünlük karşısında Doğu medeniyetinin yıkılışını hissettiler ve 160 yıldan beri gittikçe gelişen reform hareketlerine giriştiler. İmparatorluk devrinde başlayan reformlara Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan sonraki reformlarla devam edildi. Atatürk devrimleri Türkleri, Doğu kültür çevresinden kesin olarak ayırıp Batı kültürü ve medeniyeti çevresine soktu. Bu reformlarla Türkiye Cumhuriyeti Türk milletini sadece dıştan Avrupalılaştırmakla kalmamış, ona Avrupanın ruhunu ve düşünüşünü de vermeğe çalışmıştır.

Sayın Selâhattin Batu'nun dediği gibi: Doğu zihniyetini bırakarak meseleleri başka türlü, yepyeni bir açıdan ele almalıyız; Dünyaya ve insana bakışımız değişmeli, yeni bir dünya görüşü edinmeliyiz. Duygusu düşüncesi, sezisi, anlayışı tazelenen yepyeni bir insan olmak zorundayız.

Doğu dünyasından Batı dünyasına, başka bir deyimle "Statik: Muhafaza edici,, bir medeniyetten, "Dinamik: Yaratıcı bir medeniyete geçtiğimiz için yeni medeniyetin gereklerine göre düşünmek zorundayız. Kıymetli fikir adamlarımızdan Suat Erginerin ifade ettiği gibi: Düşüncemiz nakilci olmaktan kurtularak akılcı (Rasyonalist) olmalı, bu kadarlada kalmıyarak müşahede ve tecrübe (deney) gerçeklerine göre düzenlenmelidir.

Batı dünyasına ve Atatürk devrimlerine kılavuzluk eden başlıca düşünceleri ortaya koyup şekillendiren Renaissance olmuştur. Kelime anlamı yeniden doğuş demek olan Rönesans, Ortaçağı kapayıp, yeni çağı açan, Avrupa tarihinde temelli bir değişikliğe yol açan bir gelişmenin adıdır. Yunan ve Roma kültürlerinin geliştirdiği bir dünya anlayışıdır. Gelenek-görenek karşısında insan aklının, insan düşüncesi-

nin hürriyetini müdafaa eder.

Batı medeniyeti ailesine aktif bir şekilde katıldığımız şu sırada, bu medeniyetin üstüne kurulduğu "düşünce temelini,, iyice anlamamız gerekir. Batı medeniyetine ve inançlarımıza temel olan düşünceleri açık olarak kavrarsak, ne yapacağımızı da iyice bilmiş oluruz.

Osmanlı medeniyeti akılcı değil nakilci idi, ümmetçi bir medeniyetti. Böyle bir medeniyet çerçevesinde yaşayan insanlar, gerçeğe akıl ve deneme yolu ile değil, sezgi yolu ile ulaşabileceğine inanırlardı. İnsan düşüncesi mukaddes tanınan kitapların tefsirinden ibaret kalıyordu. Mukaddes bilinen insanların fikirleri "nakledilir,, tefsir edilir ve bu fikirler doğruluğu münakaşa edilmeden gerçek sayılarak "muhafaza,, edilirdi. Yeni fikirler ileri sürenlere tahammül edilmez, fikir hürriyeti tanınmazdı.

Batı medeniyetinde ise insan düşüncesi: "Araştırma,, "bulma,, "yaratma,, ve "yapma,, gibi dinamik unsurlara dayanır. Çağdaş insanın en göze çarpan vasfı yapıcılığı ve yaratıcılığıdır. Batı medeniyetinde daima yeni teşebbüslere girişmek, "yeniye,, ve "bilinmiyene doğru cesurca bir açılma ve atılma, hayatın, en büyük zevklerinden biri sayılıyor.

Ortaçağ insanı ideale göre asıl gerçek hayat öbür dünyadadır. Bu dünyada hayat sadece bir gölge hayattır. Onun için ortaçağın insanı bu dünyadaki tabiatla pek ilgilenmez; onu değiştirip içinde daha iyi barınmak imkânlarından faydalanmak istemez:

Halbuki Batı dünyası insanına göre: İçinde yaşadığımız tabiat bizim evimizdir. Hayatın sevincini daha iyi duymamız için onu daha rahat yapmalıyız. Bunun için Rönesans insanı, tabiatın yapısını, bu yapının kanunlarını öğrenmeğe çalışmış ve bunda muvaffak olmuştur.

Tabiat kuvvetlerini öğrenip düzenliyen Batılı, teknik, bilim, felsefe ve güzel sanatlar alanında gösterdiği başarılarla, yer yüzünün hâkimi olmuştur.

Batılı insan kendi zekâsına, kendi aklına güvenmiş yeniye ve bilinmeyene doğru cesurca atılmış, araştırmış, bulmuş, yaratmış ve yapmıştır. Gözlem (müşahade) ve tecrübe gerçeklerine göre hareket etmiştir.

Batı zihniyeti % 99 u başarısızlıkla neticelenen araştırmalardan yılmamış; General Bradley'in ifade ettiği gibi: Ümitsizliğe kapılmayan, yılmayan muvaffak olur, biz kendi istikbalimizin mimarıyız fikrine inanmıştır.

Batılı insan herşeyden önce şahsına güvenir; başka insanlara yük olmak istemez. Doğu zihniyetli insan ise çok defa kendisini âciz hissettiğinden çevresinden yardım dilenir. Arzu ettiğini de elde edemeyince Âşık Veysel'in dilinden:

Dost dost diye nicesine sarıldım,

Benim sadık yarım kara topraktır...
diye dert yanar ve mücadeleden vazgeçer.

Doğu zihniyetinin kötü vasıflarından biri de: İnsanlarının aşırı kıskanç oluşudur. Bu zihniyet her yeni hareketi kötüler, alay eder, ayıplar; ilerliyenleri çekemez, yükselenleri kendisi gibi bayağılaştırmak için icap ederse iftira eder; muvaffak olanların en büyük düşmanı olur. Batı zihniyetli insan ise: Başarı kazananları kıskanmaz, imrenir; petrol kiralı, otelciler kiralı gibi ünvanlar vererek takdirini belirtir, teşvik eder. "Ben de onun tecrübesinden faydalanayım, yükseleyim, daha iyisini yapayım," düşüncesiyle muvaffak olmuş insanlara sempati duyar, düşman olmaz.

Doğu zihniyeti geçen zamana da kıymet vermez. Batılı insan ise Toda'yın dilinden şöyle düşünür: "Vaktimi israf etmiyeceğim. Eliñdeki imkânlarla muvaffakiyete erişmeğe çalışacağım. Yarini beklemiyeceğim. Yarın hiç bir zaman gelmiyecektir. Daima bugünü yaşıyacağım."

Batılı insan aile ocağına büyük önem verir. Eşini saç uzun, aklı kısa, güdülmeye

ğe lâyık bir yaratık kabul etmez. Eşine anlayışlı davranır ve onu kendisi ile musavi haklara sahip, bir hayat arkadaşı kabul eder. Çocuğunu hayat mücadelesine hazırlar. Yavrusunu en geniş bir ölçüde faaliyete, yaratmağa ve işe sevkedecek canlı bir muhit içinde yaşamasını sağlar.

Batı insanı: Tabiata insandan bir şey katma, bir çeşit yaratma işi diye tarif ettiği güzel sanatlara büyük önem verir. Batı zihniyeti (Güzel sanatlar eğitiminde mahrum bir mücerret (soyut) ve teorik bilimler ve felsefe öğretimiyle; kültürün başlıca gayesi olan "doğruyu," "iyiyi," ve "güzeli," araştırıp bulmak mümkün değildir.) fikrine inanır.

Yukarıdaki izahatımla Batı zihniyetini taşıyan bir insanı misallerle canlandırmaya çalıştım; dolayısıyla Batı kültürünün Doğu kültürüne olan üstünlüğünü belirtmek istedim. Şüphesiz, Doğu kültürünün ve zihniyetinin bütün vasıflarını kıymetsiz saymak gayri ilmî olur. Doğu insanının da Batı insanına nisbetle üstün olduğu vasıfları vardır. Bu konu ayrı bir yazı mevzuudur.

Türkiyede Cumhuriyetin ilânından sonra devlet tarafından Doğu kültür çevresinden kurtulup Batı kültür çevresine geçmemiz için, büyük gayretler sarfedilmiş ve edilmektedir. Meselâ: Doğu kültürünün kılsik dilleri olan Arapça ve Farsça öğretimi okullardan kaldırılmış; Türkçenin ihtiyaçları gözönünde tutularak hazırlanan yeni Türk alfabesi kabul edilmiş; Doğu kültürünün yayıcısı olan medreseler kapatılmış; Batı kültürünün temsilcisi üniversiteler kurulmuş; Batı kültürünü yayacak eserler Türkçeye tercüme edilmeğe çalışılmış; okullar ve mahkeme teşkilâtı dünyalaştırılmış; Avrupa takvimi kabul edilmiştir. Son yıllarda Atatürk devrimlerinin tamamen gerçekleşmesi, Batı kültür ve düşüncesinin yerleşmesi için bilhassa iktisadî meselelerimize önem verilmekte; halkın hayat seviyesinin yükselmesi için çalışılmaktadır.

Hulûsi YETKİN

Antep li Fatma

Ökkeş çavuş bana anlattı bunu,
Biraz acıklıdır vak'anın sonu.
Çok temiz bir kızın hikâyesi bu,
Asil Türk soyunun ölmez sesi bu.
Her taraf sessizdi, her taraf ölgün,
Sokaklarda sesler duyuldu birgün.
Vatan tehlikede geliyor düşman,
Komayın gâvuru, vermeyin aman,
Sen bize yardım et koru Yarabbi,
Bu ses dalga, dalga sardı Antebi...
Silaha sarıldı genç ve ihtiyar,
Bir savaş cephesi oldu bu diyar.
Her yiğit olanın göksü açıldı,
Yaşlılar kadınlar dağlara çıktı.
Her tarafta savaş, her tarafta kan
Haddini bilmeli Türke yan bakan...
Düşmanın bir anda tavrı değişti,
Türk ile savaşmak mühim bir işti.
Türkün cesareti ve azmi yaman,
Bir ordu önünde demiyor aman.
Düşman gururlanıp azmıştı müdhiş,
Artmıştı her yönde katliam, tedhiş,
Köyleri istilâ edip yakıyor,
Süngünün ucuna çocuk takıyor...
İnsafsızcasına kıyıyor cana,
Bir dehşet saçıyor bütün her yana.
Ediyor tecavüz namusa, ırza,
Yaşlıya, kadına bakmıyor keza.
Bu çirkin manzara, bu durum epi,
Heyecana verdi Gaziantebi...
Herkes müteessir, herkes perişan,
Bir çare arıyor duran, dolaşan.
Kadın, er herkesin elinde mavzer,
Cenge karar vermiş Türkü kim ezer?
Babası ölsede oğlu mücahit,
Bu milli savaşa düşmanda şahit.
Günlerce, aylarca uzadı savaş,
Dinmedi bir lahza gözlerdeki yaş,
Fakat yine ümit kesilmemişti,
Yüce Rabbimizden nida erişti,
Düşman çok sarsıldı ve pişman oldu,
Savaştan her yiğit kahraman oldu,
Onbir ay ve on gün sel aktı kandan,
Altının şehide mezar bir yandan,
Baştan başa kana boyandı toprak,

Bu vatan parçası şahlanan bayrak,
Gibi ufuklara aksetti rengi,
Türkün hamaseti kazandı cengi...
Düşman çekilmeğe başladı yer yer,
İlâhi bir ayet ufukta zafer...
Gaziantebin bu şanlı savaşı,
Titretti dünyayı, titretti arşı,
Düşman firar edip uzaklaşıyor,
Kararmış ufuklar berraklaşıyor,
Şehitler şenlenip bayram ediyor,
Bu zafer herşeyi ilham ediyor...
Yeniden parlıyor ümitler artık,
Savaştan dönüyor yiğitler artık,
Şu bizim köydende döndü sağ kalan,
Köy halkıyla bütün dolmuştu alan...
Herkes bulundu bu karşılamada,
İlâhi bir şenlik vardı havada,
Hakiki bir neş'e hakiki sevinç,
Herkes yeni doğmuş, herkes sanki dinç,
Yalnız bir genç kızın garipti hali,
Sonsuz derecede idi melâli.
Siyahlar giyinmiş bu mutlu günde,
Elleri titriyor, başı önünde,
Belliki ruhunda izdirap dolu,
Dikkatle süzüyor sağı ve solu...
Yiğitler oynayıp attıkça nağra,
Sanki deşiliyor içte bir yara.
Bu genç kız bu köyün en güzel kızı,
Bu garip melâli üzmüştü bizi.
Adı Fatmadırki tanımayan yok,
Asaleti fazla, itibarı çok...
Bir çok yiğit ona aşiktir belki,
Fatma öyle hoşki, öyle güzelki.
Fatma bir aralık ortaya koştu,
Bir kaplan gibiydi biranda coştı,
Göksünü açarak dediki : Durun,
Ey şanlı yiğitler son hedef vurun,
Vurunki deşilsin içim pak olsun,
Dünya ve ahiret yüzüm ak olsun...
Bir düşman subayı kirletti beni,
Delik, deşik edin kurşunla teni,
Bozulmasın temiz asil neslimiz...
Donmuş ve kalmıştık orda hepimiz.
Bu ses dalga dalga köye yayıldı,
Fatma duramadı düştü bayıldı...

Gaziantep'i Tanıtma ve Yardımlaşma Cemiyeti

6-6-1958 tarihii Yeni Ülkü gazetesinde İstanbulda (Gaziantep'i Tanıtma ve Yardımlaşma Cemiyeti) nin kurulduğunu haber veren başlığı okuyunca bir an için sevinmiştim. Demekki İstanbulda yerleşmiş hemşerimizde, duydukları ve büyüdükları şehir için bir araya geliyorlardı. Bu habere sevinmemek elde değildi.

Başlığın altındaki yazıları okulunca, sevicim uzun sürmedi. Çünkü, yeni kurulan dernek, Gaziantep Kültür Derneği ile aynı gayeyi taşıyordu. Yeni bir dernek kurulacağına, İstanbulda Kültür Derneğinin bir şubesi açılrsa daha iyi olmaz mı idi? Gaziantep'liler ayrı ayrı çalışacaklarına, işbirliği yaparlarsa daha kolay netice alacaklarına inananlardım. O gün ilk işim Kültür Derneğine uğramak oldu. Dernek başkan vekili Hulûsi Yetkin' den bilgi istedim. Hulûsi yetkin'in yeni kurulan cemiyetten haberi yoktu. Gazete haberini birlikte okuduk. İdare heyeti üyelerinin isimlerini okurken Yetkin gülmeye başladı. Cemiyetin idare heyetine seçilmiş bazı üyeler üzerinde durarak, şu izahatta bulundu: (Derneğimiz Merkez Yönetim Kurulu, bu hemşerilerimize derneğimiz adına İstanbulda şube kurma salahiyeti vermişti. Aradan haftalar ve aylar geçmesine rağmen bu hemşerilerimizin müsbet veya menfi

bir teşebbüse giriştiklerini duymadık. Bu arkadaşlara yazdığımız bir mektupla, dernek çalışmalarını hakkında fikirlerini öğrenmek istedik. Gelen bir cevapta, merkezin çalışma temposuna uymakta serbes olduklarını, yâni tüzüğümüze uymadan diledikleri gibi hareket edeceklerini, esasen tutacakları yolu henüz kararlaştırmadıklarını, hemşerilerle konuştuktan sonra bir karara varacaklarını bildiriyorlardı. Tüzüğümüze uygun bir şekilde işbirliğini kabul etmeyen ve eski şubeler gibi faaliyet göstermek istiyen bir heyete şube kurma yetkisi vermek mümkün değildi. Bizde, öyle yaptık. Bağımsız çalışmak istedikleri anlaşılıyorki ayrı bir cemiyet kurmuşlar. Yeni Dernek yurt meselesinde biraz muvaffak olursa bizde yardımlarına koşarız. Ayrı ayrı dernekler kurulması bir bakıma daha iyidir. Dernekler bir biriyle memleket hizmetinde yarış ederler, halkta çalışanı çalışmayı daha iyi ayırt eder.)

Hulûsi Yetkin'in izahatı ile yetinmedim. İstanbuldan gelen hemşerilerimizden de yeni cemiyet hakkında bilgi edinmeye çalıştım. Aradan haftalar ve aylar geçmesine rağmen yeni cemiyetin bir faaliyetini haber alamadım. Yalnız bazı hemşerilerden Kültür Derneği ve Hulûsi Yetkin hakkında bazı rivayetlerin dolaştığını işittim ve üzüldüm. Güya Hulûsi Yetkin yazdığı bir mektupta İstanbulda yerleşmiş hemşerilerimizle, Gaziantep'i unuttular diye alay etmiş. Mektubun suretini gördüm. Alay malay yoktu. Bu dedikoduları çıkaranlara bir diyeceğim var: Lütfen, hiç bir menfaatli olmadığı halde, günde 4-5 saatini memleket hizmetine verenler hakkında dedikodu çıkaracağınıza, sizde çalışın ve eser verin, sizi de alkışlıyalım...

İmanlı ruhları kapladı bir gam,
Köyün çocukları ağlar her akşam,
Silemedi birşey bu hazin demi,
Devam etti heran köyün matemini,
Kalkmadı bu köyden o sisli duman,
Böylece aradan geçti çok zaman,
Fatma verem oldu öldü ve gitti,
Bu hazin macera böylece bitti...

Enver TUNÇALP

Fadıl EZİCİ

Nazm-ül-Leâl'i Buldum

Ömer Asım AKSOY

Nazm-ül-Leâl, Mütercim Asım'ın altı göbek evvelki dedesi Çarpınlı Şeyh Ahmet tarafından yazılmış Arapça-Türkçe manzum bir lûgat kitabıdır. Bu eseri on altı yıldan beri ararım. Resmî ve özel kitaplıkların hiçbirinde bulamadım. Bununla kalmıyarak 1943 te rahmetli Kilisli Rifat'e yazıp kitaplıkları aramasını rica ettim. Hâlâ sakladığım cevabında eseri bulamadığını bildirdi. Velet Çelebi, aslı Dil Kurumunda bulunan basılmamış lûgat kitabında, Nazm-ül-Leâl'den faydalandığını yazar. Ona da sağlığında «faydalandığınız nüsha nerededir?» diye sormuştum. Hafızasını canlandırıp bir cevap verememişti. Sonra, Son Asır Türk Şairleri adlı eserinde Nazm-ül-Leâl'den bahseden İbnülemin'e mektup yazmıştım. Fakat işe yarar bir cevap alamamıştım.

Gaziantep'te çıkan Başpınar dergisinin 107-108 sayılı Mart-Nisan-1949 nüshasında «Nazm-ül-Leâl'i arıyorum» başlıklı bir yazım vardır. Orada bütün bunları anlatarak hemşerilerin ve başka ilgililerin bu aramaya katılmalarını diledim. Öte yandan ben de Nazm-ül-Leâl'den örnekler almış olan eserleri tarayıp bulduğum mısraları toplamaya başladım.

1955 Yılında Gaziantep'te dil üzerine yaptığım konuşmalarda topladığım mısralardan örnekler okudum.

1958 Yılına kadar eser bulunamadı. Artık tarama ile elde ettiğim 76 mısra üzerine bir inceleme yapıp yayımlamaya karar verdim. Bu konuda 30 sayfa tutan bir yazıyı da Nisan 1958 sonlarında bitirdim. Çok geçmeden bakınız ne oldu: 3 Haziran 1958 günü bir kişi Dil Kurumu'na birçok satılık eski kitap getirdi. Ciltleri kopmuş, dikişleri sökülmiş, yaprakları dağılmış olan bu eserleri elden geçirirken manzum bir lûgat olduğu anlaşılır ve başı, sonu bulunmayan üç formalık bir yazma gördüm. Okuduğum beyitler bende

tanıdığım bir eserle karşılaştığım duygusunu uyandırdı. Şurasına burasına bakarken çok tekrarladığım için ezberlemiş olduğum Nazm-ül-Leâl mısralarından birkaçına rasladım. Giriş kısmının, kaybolmamış sayfalarını okuyunca hiç şüphe kalmadı ki bu eser Nazm-ül-Leâl'dir. Keramet sahibi olduğu rivayet edilen Şeyh Ahmet, sanki eseriyle çok ilgilendiğim için onu doğrudan doğruya benim elime göndermişti. Bu kitaplar başka bir yere götürülebilirdi. Başı sonu bulunmayan dağınık formalar hangi eserin parçası olduğu anlaşılmıyarak bir tarafta çürümeye terk edilebilir, hattâ süprüntülüğe atılabilirdi.

Bu eksik nüshada, tahminime göre bütün eserin dörtte üçü ve en önemli kısımları vardır. Yıllarca uğraşarak derlediğim 76 mısra yerine şimdi elimde 990 mısra bulunuyor. Bu durum, eski incelememi bir yana bırakıp yeni bir inceleme hazırlamama yol açtı.

Birçok kitaplarda adı geçen ve zamanında çok beğenilmiş, yayılmış olduğu anlaşılan Nazm-ül-Leâl'in şimdilik tek olan nüshasının-elimde bulunmasından büyük bir mutluluk duymaktayım.

GAZİANTEP KÜLTÜR
DERNEĞİNİN

Eşya Piyango-
sunun çekilişi

25.Aralık.1958

Tarihinde
yapılacaktır.

Şakir Sabri Yener'in

Hal Tercümesi

ŞAKİR SABRİ YENER

Şakir Sabri Yener 1304 (1888) tarihinde Antep'te doğmuştur. (1) Evli ve beş çocuk babasıdır.

Yedi yaşına gelince mahalle mektebine verilmiş, oniki yaşında da medreseye devama başlamıştır. Oniki sene medrese tahsilinden sonra, 1324 (1908) de yurdumuzda ikinci meşrutiyetin ilânı üzerine medrese müdavimlerine imtihan açılmış ve (1304) doğumlu Antep mollaları da Urfa'da imtihana çağırılmıştı. Mumaileyh de bu doğumlularla beraber Urfa'ya imtihana gitmiş, muvaffak olmuş, Antebe dönmüştür.

Artık medreselerde istikbal kalmamıştı. Şakir Sabri'deki istidadı takdir eden (Antep Ayn-ül-maarif Cemiyeti) memleket nâm-ü hesabına onu İstanbul'a tahsile yolladı. Şimdiki Üniversitenin adı o zaman (Dar-ül-fünun) idi. İstanbul Dar-ül-fünun'unda üniversiteye girmeye istekli ve fakat

hazırlıksız medrese müdavimleri için iki sene müddetli bir (Dar-ül-fünun ihtiyat sınıfı) açılmıştı. Matematik, Edebiyat ve Arapça Gramer derslerinden yapılan giriş imtihanına o da girdi, kazandı ve bu sınıfa kaydolundu.

Halk takviminde (Büyük Kar) denen 1326 (1910) yılında İstanbul'da büyük bir kolera hastalığı zuhur etti, bütün mektepler tatil edildi. Bu sebepten ve aynı zamanda (Ayn-ül-Maarif Cemiyeti) nin yardıma devam edememesi yüzünden Şakir Şabri muvakkaten Antebe döndü. Derken (Büyük kar) bastırdı, İstanbul'a geri gitmek imkânı kalmadı. O ders senesini ve yaz tatilini Antep'te medresede geçirdi.

Aynı senenin Eylül ayında Antep'te, tahsil müddeti üç sene olan bir (Dar-ül-muallimîn, yani (Erkek İlköğretmen okulu) açıldı. Muallimliği çok seven hocamız bu okula talebe olarak girdi. 1913 te buradan mezun oldu. 25 Teşrinievvel 1329 (29 Ekim 1913) da Dayı Ahmet Ağanın çiftliği (Yona) köyüne muallim tayin edilip gitti. İki sene bu köyde vazife gördükten sonra Dar-ül-muallimîlerin (sonradan Maarif Vekâletince lise tahsiline muadil olduğu tasdik edilmiştir.) dört seneye çıkarılması üzerine, o zaman Antebin vilâyet merkezi olan Halep'e ikmal-i tahsile gitti. Bir sene de burada okuyup diploma alarak aynı köydeki vazifesine döndü.

Şakir Sabri Halep'ten Yona'ya döndüğü zaman Yona İlkokulu elli yataklı, yatılı bir köy okulu olmuştu. Kendisinde müdür tayin edilmişti.

Antep — Fransız harbine, yani 1920 senesine kadar bu köyde yatılı ilkokul müdürlüğü yaptı. Akçakoyun'lu istasyonuna işgal eden Fransızlarla, Ermeni gönüllüleri (burası çete yatağıdır) diye sık sık Yona'yı basıyorlar, köyü ve mektebi yağma ediyor-

lardı. Köy boşatıldı, okulun müdür, muallim ve müstahdemleri de Antebe sığındılar. Köy, Akçakoyunlu istasyonuna on kilometredir.

Antep — Fıransız harbinin davamı müddetince Şakir Sabrı, Antepte (Muhtac-i muavenet asker ailerine yardım komisyonunda vazife aldı ve çalıştı. Antebin üçüncü ve büyük muhasarasından az evvel, (Hey'-et-i Merkeziye)den müsaade alarak Maraşta bulunan ailesini görmeye gittiği zaman büyük muhasara başlamış ve Antebe dönmek imkânı kalmamıştı. O sene Maraş Maarif Müdürü olan hemşehirimiz rahmetli İshak Rafetin ısrarı üzerine (Maraş l'dâdîsi Kısm-ı İptidaîsi Başmuallimliğini) kabul etti.

Bir sene sonra işgaldan kurtulan yurdu na döndü. Evvelâ (Reşadiye), sonra (Dar-ül-eytam) mekteplerinde muallimlik yaptı. 1927 de Nizip İstiklâl Mektebine müdür oldu. İki sene sonra Gaziantebe nakledildi. İsmet paşa İlkokulu'na (şimdiki adı şehit Kâmil) müdür muavini tayin edildi. Bundan sonra sırasıyla: İsmet Paşa, kurtuluş, Dayı Ahmet Ağa, Gazi M Kemal İlkokullarında yılarca baş öğretmenlik yaptıktan sonra 1951 yılının 13. Temmuzunda yaş haddinden emekliye ayrıldı.

Otuzsekiz senelik meslek hayatının sekiz senesi öğretmenlik ve otuz senesi de başöğretmenlikle geçen hocamız şimdi milletimize bir çok büyük adamlar yetiştirmenin hızı ve gururu içinde, kitaplarıyla başbaşa, münzevi bir emeklilik hayatı yaşamaktadır.

Mumâileyh, öğretmen olarak çalıştığı zaman da resmî vazifesi dışında bir takım munzam vazifeleri de görmüştür ki şunlardır:

1- Gaziantep Meclis-i Umumi âzalığı, (1926 - 1930) 2- Gaziantep İlk Tedrisat Meclisi âzalığı (Dört sene) 3- Gaziantep İlköğretim Disiplin Kurulu üyeliğı (İki sene) 4- Gaziantep Köy okulları disiplin kurulu üyeliğı 5- Gaziantep Muallimler Birliğı

Reisliğı 6- Gaziantep Çocuk esirgeme kurumu başkanlığı 7- Gaziantep Çocuk esirgeme kurumu muhasipliğı 8- Gaziantep Kurtuluş ilkokulu himaye heyeti reisliğı 9-Gaziantep Gençler Birliğı reisliğı (İkinci meşrutiyetin ilânı senelerinde) 10- Gaziantep Halkevi dergisi (Başpınar) ın mesul müdürlüğü 11- Halkevi Dil, Edebiyat kolü başkanlığı (onbeş sene) 12- Gaziantep Kültür Derneğı idare heyeti üyeliğı.

Basımış Eserleri :

1- Gaziantep Büyükleri (550 yıllık âlim ve şairleri) 200 sayfa. 2- Gaziantebin yakın tarihinden notlar ve hâtıralar. (Kültür Derneğı tarafından yayınlanan bu eser Maarif Vekâletince de kabul edilerek, Tebliğler Dergisinde okullara tavsiye edilmiştir.) 3- Uyan. Milli manzume. (Eski arap harfleriyle basılmıştır.) 4- Uyan, Millî manzume. (Eski arap harfleriyle basılmıştır. Birinci cihan harbi facialarını anlatır. 5- Aydi Divanı. (Ömer Asım Aksoy ve Ali Nadi Ünler ile beraber hazırlanmıştır. 6- Hasip Dürri. (Ömer Asım Aksoy ile birlikte hazırlanmıştır.) 7- Gaziantep Halkevi Broşürü. (Ömer Asım Aksoy'un başkanlığında bir heyet halinde hazırlanmıştır.)

Bunlardan başka bir çok emek sarfıyla hazırladığı (Gaziantep Kitabeleri) adlı eseri de dernegimizce basılmaktadır.

Hele onun (Kurtuluş Destanı), asırlarca Gaziantep Kurtuluş yıldönümlerinde okunacak olan en veciz bir Antep — Fıransız harbinin tarihidir.

Elli yıldanberi Antep'te intişar eden bütün gazete ve dergilere yazı yazan ve mukabilinde hiç bir maddi menfaat beklemeyen bu feragâtkâr yazarın en çok yazıları folklor aittir ve çoğu, 198 sayıdan ibaret olan (Başpınar) dergisindedir.

Nejat Yetkin.

(1). Nüfus cüzdanındaki doğum tarihi 1302 ise de bunun tashih gördüğünü, hakiki tevellüdünün 1304 (1888) olduğunu ifade ediyor.

Dağların Hakkı

Dolun aylar doğar dik başlarında
Bezenir eteği nura dağların
Beyaz kar yeşil çam yamaçlarında
Renk katar rengine kara dağların.
Dizilir yolunda göç katar katar
Kuşların nağmesi gökleri tutar
Sonsuz hürriyeti cana can katar
Koçyiğit duruşlu sıra dağların.
Kartallar eğlenir kayalarında
Kuzular meleşir yaylalarında
Kışında yazında ilkbaharında
Bulutlar başına bere dağların.
Yiğit ölür kaçır dağın neşesi
Ne sümbülü kokar ne menekşesi
İniler ardıcı çamı meşesi
Eksilmez başından bora dağların.
Dadaloğlu bu dünyadan gideli
Koç köroğlu terk'i hayat edeli
Besbelli baksana artmış kederi
Belkide yüreği yara dağların.
Dağ adamı derler cahil olana
İsyân et Karakoç böyle yalana
Ölen öldü sıra geldi kalana
Hak için hakkını ara dağların.

Abdurahim KARAKOÇ

ÇÜRÜK TEKNE

Gaziantep'te yayınlanan Meşale Dergisinin birinci yayını Ankaralı şairlerimizden Y. Serap Gençay'ın "Çürük Tekne," isimli şiir kitabı ile çıkmıştır.

Şair 64 sayfa içerisinde orijinal kapaklı bu eserinde, karamsar düşleriyle çıktı karşınıza.

Şiirlerinde romantik, hüznü, içli değişimleriyle düşündürüyor okuru.

Meşale Dergisinin yayınlarının sonunu bekler, Bayan Gençay'ı tebrik ederiz.

Gaziantep Kültür Çürük Tekne kitabından bir şiiri aşağıya alıyoruz:

Yeni Dünya

Ne İsa, ne Musa
İnsan dediğin,
Tek Allah'a tapmalı.
Yollar ayrı,
Hedef bir olduktan sonra
Harpmiş, sulhmüş geçmeli
Onlar bir yana
İşte sana
Yepyeni bir dünya...

Y. Serap Gençay

TÜRK VERDÜNÜ GAZİANTEP KAHRAMANLARINDAN

«ŞEHİT ŞAHİN»

MEHMET SOLMAZ

İsimli eser, senelerce süren çalışmalar ve tetkikler neticesinde Mehmet Solmaz tarafından meydana getirilmiştir. Eser, Şahin Bey hakkında yazılan ilk kitaptır. Pek yakında satışa çıkarılacaktır.

Kültür Derneğinin Kongresi Yapıldı

(Sayfa 2. den devam)

oy, 2. Avukat Hulûsi Yetkin (Eski ikinci Başkan) 103 oy, 3. Avukat Cemil Cahit Güzelbey, 84 oy, 4. Abdullah Edip Çitçi 59 oy, 5. Öğretmen Feridun Erserim (Eski Başkan) 54 oy, 6. Öğretmen ve muharrir Mehmet Solmaz 53 oy, 7. Yüksek mühendis Hüsamettin Fadıloğlu 50 oy

İdare heyeti yedek üyeliğine seçilenler:

8. Emekli öğretmen Cemil Güçyetmez 48 oy 9. Doktor Şahap Karslıgil (Eski Dernek sekreteri) 46 oy, 10. Serbest Muhasip Hasan Bozkurt (Eski Dernek veznedarı) 34 oy, 11. Öğretmen Seyfettin Başçılar 31 oy, 12. Öğretmen Nedime Alp 29 oy 13. Esat Turgay 26 oy, 14. Dişçi Hasan Avşar 25 oy.

İdare Heyeti asil veya yedek üyeliğine seçilemeyen diğer adaylar:

15. Emekli öğretmen Ömer Özbaş 22 oy, 16. Meşale Dergisi sahibi Yalçın Dâi 22 oy, 17. Tabelacı İhsan Genç 22 oy, 18. Bankacı Nezih Çankaya (Eski idare heyetinden) 20 oy, 19. Emekli öğretmen Hüseyin İlhan Yazgan 19 oy, 20. Şapkacı Ali Horozoğlu 18 oy, 21. Avukat Adil Özbilge 18 oy, 22. Şehir Kütüphanesi memuru İhsan Uğraş 16 oy, 23. Matbaacı Lütfi Güceylioğlu 13 oy, 24. Oto elektrikçisi Mehmet Ali Anlar 11 oy, 25. Manifaturacı Celâl Dündar 11 oy, 26. Bankacı Mehmet Atacan (Eski idare heyetinden) 7 oy.

Haysiyet Divanı asil üveleri:

1. Lise edebiyat öğretmeni Adil Dâi 57 oy
2. Lise Müdür muavini Ali Bilen 53 oy
3. Doktor Kemal Ahı 50 oy

Haysiyet Divanı yedek üyeleri:

1. Hüseyin İlhan Yazgan 13 oy,
2. Yalçın Dâi 12 oy
3. Celâl Dündar 7 oy

Murakıpler heyeti asil üyeleri:

1. Sabuncu Sait Söylemez 44 oy
2. Muhasip Mustafa Özsvaş 22 oy

Murakıplar heyeti yedek üyeleri:

1. M. Oğuz Göğüş (Gazeteci) 17 oy
2. Muhasip Burhan Elbeyi 14 oy

Derneğimiz Borçlularına Duyurulur:

Yardım yönetmeliği ve noterlikten verdiğiniz taahhütname esaslarına göre muaccel olan borçlarınızı derneğimize ödemeniz gerekmektedir.

Paraları Muhabank 10338 veya İş Bankası 5052 numaralı hesaba yatırabilirsiniz.

Ödemiyeenler icraya verilmeye başlanmıştır.

Gaziantep Kültür Dergisi
Abone ve öğrencilere
Fiyatı 85 Kuruştur.
Altı aylığı 500; Yıllığı
10 liradır.

Abone ve Haberleşme
Adresi :
Hulûsi Yetkin
Adliye Karşısı
GAZİANTEP

Gönderilen Yazılar
iade edilmez.
Yazıların daktilo
edilip gönderilmesini
dileriz.